

Debreceni Ítéltábla

Bf.I.513/2024/14.

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2024. november 12. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2024. november 21-én kihirdette a következő

v é g z é s t:

Az aljas indokból, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés bűntette miatt Terhelt1 ellen indított büntetőügyben a Nyíregyházi Törvényszék 2024. június 25. napján kihirdetett 2.B.277/2023/80. számú ítéletét helybenhagyja.

A vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt a szabadságvesztésbe beszámítja.

A másodfokú eljárásban 32 858 (harminckettőezer-nyolcszázötvennyolc) Ft bűnügyi költség merült fel, melyet a vádlott visel.

A másodfokú bíróság végzése ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Nyíregyházi Törvényszék a rendelkező részben írt ügydöntő határozatában Terhelt1 vádlottat (aljas indokból, különös kegyetlenséggel elkövetett) emberölés bűntette [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) és d) pont] miatt – mint visszaesőt – életfogytig tartó szabadságvesztésre és tíz év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést fegyházban rendelte végrehajtani azzal, hogy a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja huszonöt év. A szabadságvesztés büntetésbe beszámította a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt, határozott a lefoglalt bűnjelekről és kötelezte a terheltet a bűnügyi költség viselésére.

[2] Az ítélet ellen a kihirdetését követően a vádlott és a védő jelentettek be fellebbezést, a terhelt a büntetés enyhítése, védője elsődlegesen felmentés, másodsorban enyhébb minősítés, illetőleg enyhébb joghátrány érdekében. A vádlott a másodfokú bírósághoz továbbított beadványaiban a fellebbezés indokaként vitatta, hogy a cselekmény az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint történt, indítványozva, hogy személyesen fejthesse ki észrevételeit az ítéltábla előtt (6., 8., 10. sorszámú másodfokú utóiratok).

[3] Az ügyészség tudomásul vette a határozatot.

[4] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.235/2024/8. számú észrevételében a védelmi jogorvoslatokat alaptalannak tartva a tényállás kiegészítése mellett a törvényszék ítéletének helybenhagyására tett indítványt.

[5] Az ítéltábla a fellebbezéseket a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 599. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el.

[6] A nyilvános ülésen az ügyész az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta, a vádlott és a védő a perorvoslataikat fenntartották. A védő a fellebbezés elsődleges indoka körében annak az álláspontjának adott hangot, miszerint az eset összes körülményei, így különösen a vádlott értelmi-érzelmi személyiségjegyei és a tanúvallomások alapján nem lehet kétséget kizáró következtetést vonni arra, hogy a védenca a cselekmény véghezvitele közben tudott-e arról, hogy a sértett még életben van. Ennek hiányában is legfeljebb a bűncselekmény gondatlan alakzata valósulhatott meg, a minősítő körülmények megállapításának sincs megfelelő alapja, ezért a büntetés eltúlzott. Mindezek alapján a vádlott felmentésére, másodsorban a cselekmény gondatlanságból elkövetett emberölés büntettként minősítésére, és a büntetés számottevő enyhítésére tett indítványt. A vádlott az utolsó szó jogán ismételten azt hangsúlyozta, hogy élettársa állapotával szembesülve megpróbálta őt újraéleszteni, majd tanú7, illetve tanú3 ráhatására döntött a sértett eltemetése mellett, akit halottnak hitt.

[7] A fellebbezések nem alaposak.

[8] A másodfokú bíróság – tekintettel a védelmi jogorvoslatok okára és irányára – a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét az azt megelőző eljárással együtt teljeskörűen felülvizsgálta, azaz a revízió kitért az eljárási szabályok megtartására, a tényállás megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a cselekmény minősítésére, a büntetiskiszabásra, az indokolás helyességére és az egyéb rendelkezésekre is, függetlenül attól, hogy ki és milyen okból fellebbezett. A Be. fellebbezési normáiban is főszabály a teljes felülbírálat. Jelen esetben a perorvoslatok támadták a tényállást, a bűnösség megállapítását és a cselekmény jogi minősítését is, ezért korlátozott revízióra nem kerülhetett sor.

[9] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem abszolút [Be. 608. § (1) bekezdés a-h) pont], sem olyan súlyos relatív perjogi hibát [Be. 609. § (1), (2) bekezdés a-d) pont], ami az eljárás törvényességét befolyásolva az érdemi felülbírálatot kizárta volna, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását eredményezve.

[10] Az ítéletet érdemben nem befolyásoló relatív eljárási szabálysértés történt azonban akkor, amikor az elsőfokú bíróság a vádlott személyes jelenlét iránti kérelméről nem döntött alakszerű határozattal, hanem enélkül, telekommunikációs eszköz használatával biztosította a terhelt részvételét a tárgyaláson. Az ügy irataiból kitűnik, hogy a törvényszék a 2023. szeptember 28. napjára kitűzött előkészítő ülésre még a perrendnek megfelelően rendelte el a vádlott személyes előállítását (4. számú kitűző végzés), amit a fogvatartást végrehajtó büntetés-végrehajtási intézet – telekommunikációs eszköz használatára irányuló – 15. számú megkeresésére külön megerősített, jelezve, hogy előkészítő ülésen ez a vádlott hozzájárulása nélkül nem lehetséges [Be. 122. § (5) bekezdés b) pont, 21. számú tájékoztatás].

[11] A törvényszék a bizonyítás felvételére viszont már úgy tűzte ki a tárgyalást, hogy azon a vádlott jelenlétét telekommunikációs eszköz útján rendelte el (31., 33. számú kitűző végzések), annak ellenére, hogy a tárgyalási személyes részvételét a vádlott védője útján – legalább a kihallgatása idejére – az előkészítő ülésen indítványozta (29. számú jegyzőkönyv 4. oldal 8. bekezdés).

[12] Az elsőfokú bíróság ilyen előzmények után is a kitűzésnek megfelelően tartott tárgyalást, azaz a vádlott részvételét kihallgatása során (34. számú tárgyalási jegyzőkönyv 3-16. oldal), majd a későbbiekben is telekommunikációs eszközzel biztosította, mely egyébként valóban a törvény fő szabálya.

[13] A Be. 122. § (6) bekezdése értelmében a vádlott és a védő viszont előterjeszthet indítványt a tárgyaláson való személyes jelenlét érdekében, mégpedig a telekommunikációs eszköz használatáról szóló döntés közlésétől számított három napos határidőn belül. Adott esetben e határidő a közléstől – a kitűző végzés, idézés kézhezvételétől – számítottan tényszerűen eltelt, valamint a Be. 122. § (6) bekezdés a), b) pontjaiban foglalt jogkörében a bíróság az indítványhoz nincs kötve, annak elutasítására a törvény lehetőséget teremt. Az elsőfokú bíróság eljárása mégsem felelt meg teljesen a perrendnek, mert a kérdéses indítványról nem döntött alakszerű formában, csupán a fentebb vázolt eljárásából lehet arra következtetni, hogy azt nem tartotta teljesíthetőnek. A törvény szövegezéséből kifolyólag ugyanis ebben az esetben az indítvány elutasításáról kell határozni, mégpedig végzés formájában, mely ugyan pervezető, ezért jogorvoslással nem támadható [Be. 580. § (1) bekezdés d) pont], azonban indokoláshoz kötött, tartalmaznia kell az elutasítás lehetséges okait, nevezetesen, hogy a vádlott személyes jelenlétének biztosítását a törvény zárja ki vagy a vádlott, illetve más személy védelme csak telekommunikációs eszköz használatával

biztosítható [Be. 122. § (6) bekezdés a), b) pont]. Az említett rendelkezés megsértése azért tekinthető csupán kisebb súlyú eljárási szabálysértésnek, mert az nem járt a vádlott Be. 39. § (1), (2) bekezdéseiben rögzített jogainak korlátozásával, kihallgatására sor kerülhetett, ekkor részletes vallomást tett, s indítványainak, észrevételeinek megtételében a későbbiekben sem volt korlátozva, a kihallgatott személyekhez az eljárás folyamán végig kérdéseket intézett. Az említettek részletezése azonban a törvényi rendelkezések betartása és a helyes bírói gyakorlat követése érdekében nem maradhatott el.

[14] A törvényszék az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett és döntően megalapozott tényállást [Be. 561. § (3) bekezdés c) pont] állapított meg, mely a Be. 592. § (2) bekezdése a) pontja alapján csak szűk körben volt hiányos és ezáltal félreérthető azon vádlotti történeti tudati tényre, hogy a terhelt a sértett elásása előtt tudta-e, miszerint élettársa még életben van, azaz még élő személyt földel el. E részben a ténybeli következtetés helyessége sem volt felismerhető egyértelműen [Be. 592. § (2) bekezdés d) pont]. Ezen túl – a fellebbviteli főügyészség észrevételeivel egyetértve – hiányosságot jelent a cselekmény előzményeit érintően, hogy elmaradt annak rögzítése, miszerint a vádlott és a sértett élettársi kapcsolata több ízben rövidebb időre megszakadt, illetve a sértettnél az orvosszakértő által igazolt megbetegedés leírására nem került sor. Az iratok tartalmának pedig nem felel meg teljes mértékben a vádlott általi bántalmazás módjának részletezése [Be. 592. § (2) bekezdés c) pont]. Az előbbiek mellett utalni kell arra is, hogy bár nem a tényállás része, de a személyi rész körében is pontatlanul kerültek feltüntetésre egyes lényeges tények [Be. 561. § (3) bekezdés b) pont].

[15] A megalapozatlanság részbeni és azt a másodfokú bíróságnak kötelező módon orvosolnia kellett (EBH2019. B.9., BH2019. 220.), de az ítélet szerkezetét követve először a vádlott korábbi büntetéseivel kapcsolatos előéleti adatokat – mint a történeti tényállás részét nem képező, a Be. 561. (3) bekezdés b) pontja szerinti tényeket – szükséges helyesbíteni a terhelt erkölcsi bizonyítványának a közhiteles bűnügyi nyilvántartáson alapuló tartalma alapján akként, hogy a [9] bekezdésben feltüntetett ügydöntő határozattal a pontosan feltüntetettek mellett 2012. október 10-én és 2009. novembere-2015. augusztus 5. napja közötti időszakban megvalósított cselekmények elbírálására került sor.

[16] A másodfokú bíróság a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja szerinti jogkörében a történeti tényállás részleges megalapozatlanságát pedig az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma és ténybeli következtetés alapján a következők szerint egészíti ki és helyesbíti.

[17] Elsőfokú ítélet [12] bekezdés: Élettársi kapcsolatuk alatt egyéb érdekelt1 sértett többször elköltözött Terhelt1 vádlottól, de néhány nap után az életközösséget mindig helyreállították.

[18] [13] bekezdés: A vádlott 2022. március 8. napján két alkalommal tenyerével a jobb szeménél, míg egy esetben szintén tenyérrel a bal szeménél ütötte meg a sértettet.

[19] [16] bekezdés: A vádlott tudott arról, hogy a sértett még él, amikor őt eltemeti azért, hogy a bántalmazás miatti hatósági felelősségre vonást elkerülje.

[20] [22] bekezdés: A sértettnél a halálát megelőző 2-3 napon belül a vékonybél idült fekélyének perforációja miatt a béltartalom a hasüregbe jutott, ennek következtében pedig hashártyagyulladás alakult ki. Az nem állapítható meg, hogy a sértett a vádlott általi bántalmazás során elszenvedett sérülések következményeként került eszméletlen állapotba. Sem a bántalmazásnak, sem a hashártyagyulladásnak nem volt halálloki szerepe.

[21] A tényállás kiegészítése-helyesbítése az előzményeket illetően a vádlott nyomozási vallomásának a tanúvallomások által alátámasztott és az elsőfokú mérlegelő tevékenység során elfogadott részletein, a sértett kialakult betegségére, valamint a vádlotti tudattartalomra a sértett halálának okáról szóló szakértői vélemény és a kiegészítése (B: 281/2022. számú igazságügyi boncjegyzőkönyv, B: 281/1-2-2002. boncjegyzőkönyv kiegészítések) adatain, másfelől a megfelelő ténybeli következtetésen alapszik.

[22] A kisebb, de a cselekmény minősítése kapcsán mégis igen fontos módosítás folytán a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és a Be. 593. § (3) bekezdése szerint a másodfokú ítélezés alapját képezte.

[23] A tényállás megalapozottságát a törvény pozitív formában nem fogalmazza meg, arra elsősorban a Be. 592. § (1) és (2) bekezdésben meghatározott (teljes és részbeni) megalapozatlansági okok nemlétéből lehet következtetést vonni. A jogirodalom és a bírói gyakorlat szerint ugyanakkor pozitív oldalról is rögzíthető, hogy a tényállás rendszerint akkor megalapozott, ha a bíróság a vád keretei között, a bizonyítási eljárás törvényes lefolytatását követően az ügyész által bűncselekménynek tartott múltbeli események kapcsán a tényeket valósághűen, hiánymentesen állapítja meg (BH2024. 106). A kiegészítést és helyesbítést követő megalapozott tényállás következménye a tényálláshoz kötöttség, mely kizárja a bíróság által elfogadott tények megváltoztatását. Ez irányadó a vádlott terhére és javára is.

[24] Az elsőfokú bíróság az ügy helyes eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat okszerűen, tartalmuk és a logika szabályai szerint egyenként és kölcsönhatásukban is értékelte, mely értékelő tevékenységet követően helyes bírói gondolatmenet által állapította meg a tényállást. Számba vette a vádlott nyomozás során és a tárgyaláson tett vallomásait, a bizonyítás eredményére tett észrevételeit, a cselekményről közvetve információt szerző, továbbá a terhelt, valamint a sértett életmódjára, kapcsolatukra rálátással bíró tanúk vallomásait, a helyszíni szemle keretében rögzített adatait, a lefoglalt tárgyi bizonyítékokat, az igazságügyi orvosszakértők boncjegyzőkönyvbe foglalt megállapításait, annak írásban valamint a tárgyaláson szóban tett kiegészítését, a pszichológus és elmeorvosszakértői bizonyítást és a további okirati bizonyítékokat. A ténykérdésekben is

igen részletes és alapos indokolással fejtette ki, hogy mely bizonyítékokat talált hitelt érdemlőnek és elfogadhatónak, és melyeket nem a tényállás megállapítása során. E tekintetben kiemelő, hogy a vádlott vallomásaiban és észrevételeiben is visszatérően tanú⁷, illetőleg tanú³ szerepét emelte ki, arra hivatkozva, miszerint ők vezették félre a sértett állapotát illetően és orientálták abban, hogy végül az elásása mellett döntsön. Mindezt azonban sem e tanúk, sem más bizonyítékok nem támasztották alá, sőt mindketten – valamint még egyéb érdekelt² is – arra tértek ki vallomásaikban, hogy a mentők kihívását javasolták, és a vádlott volt az, aki ettől mereven elzárkózott (34. számú tárgyalási jegyzőkönyv 20. oldal, 56. jegyzőkönyv 5. oldal, ítélet [38] bekezdés). tanú⁷ ezen felül kategorikusan cáfolta, hogy olyan információt adott volna a vádlottnak, hogy a sértett meghalt. Ő maga oda sem ment hozzá állapotát ellenőrizni, de egyértelműen a mentők értesítését tartotta szükségesnek, és többször is a sértett eszméletlen állapotára utalt (75. számú jegyzőkönyv 3-8. oldal, ítélet [35] bekezdés). A törvényszék e vallomásukat elfogadva megalapozottan vetette el a vádlott védekezését, bizonyíték-értékelő tevékenysége kifogástalan, az abban foglaltakkal a másodfokú bíróság egyetértett. Az ügyben fokozott jelentőséggel bírtak a ténybeli következtetések is, azaz egy megállapított tényből a logika törvényei szerint a további tényeknek a megállapítása, mellyel kapcsolatban az elsőfokú bíróság gondolati folyamata szintén hibátlan, alappal nem támadható a felülbírálati eljárásban.

[25] A vádlott és a védő lényegében a bizonyítékok okszerű értékelésén keresztül támadták a megalapozott tényállást, mely a tényálláshoz kötöttség alapvető fellebbezési perjogi szabálya folytán eredményre nem vezethetett. A védelem nem jelölt meg olyan nívumot, perdöntő körülményt, mely megkérdőjelezné a törvényszék ténykérdésekben hozott döntését. A védekezések fő iránya annak sérelmezése volt, hogy a bíróság a vádlott vallomásával szemben a tényállást miért a terhelő bizonyítékokra alapította. Ennek pedig az elsőfokú bíróság logikus, okszerű magyarázatát adta a már megvizsgált bizonyítékok újraértékelése tartalmi és formai okból is kizárt a tényállás megalapozottsága miatt. A törvényszék a bizonyítási indítványok elutasítására is kellően részletezett, megfelelő indokolást adott, mellyel az ítéltábla szintén egyetértett.

[26] A tényálláshoz kötöttség elvi indokát a Be. 167. § (3)-(4) bekezdése adja, ami szerint a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott ereje, a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelése és védett mikénti értékelése (Kúria Bhar.III.1201/2018/10.). Mindezen elvek érvényre juttatása garantálja az elsőfokú bíróság ún. ténybírói jellegét. Ezen elvek a felülbírált ügyben maradéktalanul érvényesültek.

[27] Az anyagi jogi kérdések felülbírálatakor az ítéltábla elsődlegesen azt rögzíti, hogy a Btk. 2. § (1), (2) bekezdése alapján az elkövetéskor hatályos büntető törvényt kell alkalmazni, mert a jelenleg hatályos törvény nem eredményez enyhébb elbírálást.

[28] Az elsőfokú bíróság büntethetőségi akadály hiányában törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére és a cselekmény minősítése is megfelel az anyagi jognak, mert valóban a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés c) és d) pontja szerinti aljas indokból, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettét valósította meg.

[29] Miként arra a törvényszék kifogástalanul utalt, a vádlott elkövetéskor aktuális tudattartalmára, ezáltal szándékára a 3/2013. Büntető jogegységi határozat (BJE) iránymutatásai alapján elsősorban a feltárt alanyi és tárgyi tényezőkből lehet következtetést vonni. A megfelelően számba vett belső és külső tények alapján az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a vádlott ölési szándékát, ezért cselekménye eltérően, enyhébben, testi sértésnek nem minősülhet. Az ügy sajátossága, hogy a vádlott általi, több napon keresztül elhúzódó bántalmazás mellett a sértett hashártyagyulladásban is szenvedett, ezért az egyértelműen nem bizonyítható, hogy kifejezetten a terhelt bántalmazó magatartásával hozható összefüggésbe magatehetetlen, eszméletlen állapota. Az e tekintetben releváns szakértői bizonyítás ismeretében arra sem volt vonható egyértelmű következtetés, hogy a hashártyagyulladás a bántalmazás eredményeként alakult ki. Ugyanakkor a testi sértések jellemzőit, az okozott sérüléseket számba véve az egyértelműen kimondható volt, hogy sem a bántalmazásnak, sem a hashártyagyulladásnak nem volt haláluki szerepe, mert az orvosszakértők egyértelmű állásfoglalása szerint a sértett halálát következményes fulladás, mégpedig a légcsövembe, majd tüdejébe jutó, nagyobb mennyiségű homokos tartalom eredményezte, ami egy felületes légzéssel nem kerülhet be a légutakba. A döntő fontosságú tény tehát az – melyet a tényállás kiegészítésével és helyesbítésével egyértelműsített a másodfokú bíróság –, hogy amikor a vádlott elföldelte a sértettet, tudott-e arról, hogy még életben van.

[30] A válasz igenlő, mert a vádlottnak az első fokon helyesen értékelt személyi, szakértői és tárgyi bizonyítékok, valamint azokból vont helyes ténybeli következtetések alapján tudnia kellett a sértett eszméletlen állapotáról, cselekményét a tanúknak a segítségkérés szükségességét felvető jelzései ellenére hajtotta végre, elhárítva a szakszerű ellátás, az eltemetéssel pedig az életben maradás lehetőségét. Ilyen tárgyi és alanyi tényezők mellett csakis a vádlott *egyen*es ölési szándékára vonható következtetés, hiszen tudatában fel kellett merülnie annak, hogy a még eszméletlen sértett elföldelése más eredménnyel nem, csakis élete elvételével jár, ezzel a túlélésre esélyt sem adva számára. Ezen okok miatt az ítéltábla az elsőfokú ítélet megállapításait ([83], [89] bekezdés) akként egyértelműsítette, hogy a vádlott egyenes ölési szándékkal (Btk. 7. § első fordulat) ölt, elásásával a passzív alany életét ki akarta oltani, és ezt meg is tette. Ezt támasztják alá az elsőfokú bíróság által érintett tárgyi tényezők és azokon keresztül a szubjektív körülmények is, melyre egyébként maga a törvényszék is kitért (ítélet [85]-[86] bekezdései). Az említett okok folytán és a tényállás alapján a sértett ellen elkövetett cselekmény gondatlan emberölésnek nem minősíthető, miként az is elvethető, hogy a vádlott tévedésben volt. Az elsőfokú bíróság utóbbi kapcsán kifejtett indokaival ([91]-[93] bekezdések) mindenben egyet lehetett érteni.

[31] Az emberölést egyrészt a Btk. 160. § (2) bekezdés c) pontja szerinti aljas indokból elkövetés minősíti súlyosabban, a helyes bírói mérlegelés és ténymegállapítás, történeti tényállás következményeként megfelelő ténybeli alapja volt e minősítő körülménynek. Az aljas indokból vagy célból elkövetett emberölésen az erkölcsileg elvetendő motívumból

fakadó, valamint ilyen célból megvalósított cselekményeket kell érteni. Amennyiben az elkövető más – már véghez vitt – bűncselekmény leplezése, nyomainak eltüntetése vagy a felelősségre vonás elkerülése végett követi el az ölési cselekményt, a minősített emberölés megállapításának helye van (3/2013. BJE II/3., BH2003. 141, BJD7455, 8133, 8883). A felülbírált esetben egyértelműen ez a helyzet, a vádlott cselekményével az élettársa bántalmazása miatti büntetőjogi felelősségre vonás elkerülését célozta, hiszen visszaesőként súlyos joghátránnyal számolhatott, indítéka tehát erkölcsileg kiemelkedően elítélendő okból fakadt.

[32] A cselekmény egyben különös kegyetlenséggel is elkövetett [Btk. 160. § (2) bekezdés d) pont]. A vádlott az eszméletlen állapotban lévő, nyilvánvalóan kiszolgáltatott helyzetű, szakszerű segítségnyújtásra szoruló élettársát szemeteszsákokba csavarva egy több mint egy méter mély gödörbe temette, ezáltal esélyt sem adva számára az életben maradásra. Az élve eltemetés pedig akár a történelemben, a történeti jogfejlődésben, akár a jelenkori természetes életszemlélet mellett is igen durva élet kioltási mód, megválasztása olyan rendkívüli kínhalállal jár, amely gátlástalan és erkölcsileg mélyen elítélendő, a sértettel szemben tanúsított teljes közömbösség alapján szintén megalapozott következtetés vonható az elkövető olyan fokú embertelenségére, mely a különös kegyetlenséggel elkövetett elkövetést alapozza meg (3/2013. BJE II/4., BH2021. 64). A sértett szubjektív érzete, eszméletvesztése ugyan közömbös, de a másodfokú bíróság ismételten utal rá, hogy az adott esetben az ügy adatai arra engednek következtetni, miszerint a sértett át is élte a kínszenvedést, hiszen a légutakba, tüdőbe olyan mennyiségű homok került, ami igen erős légzésre, felfokozott tudati állapotra vall, azaz küzdött az életéért. Ilyen mennyiségű idegen test eszméletlen állapot melletti felületes légzésnél nem juthatott volna be a szervezetébe. A haláltusa, a halál bekövetkezésével szükségszerűen együtt járó testi és lelki szenvedést meghaladó mértékű sérülések, és a sértett védekezésének kilátástalanná tétele, letörése, olyan a véghezvitel elhúzódását is jelentő többletgyötrel, mely a különös kegyetlenséggel elkövetés minősítését kétségtől megalapozza (BH2023. 88, [53]-[63]).

Mindkét minősítő körülményre elegendő az eshetőleges szándék kiterjedése, jelen esetben az aljas indokra nézve az egyenes, míg a különös kegyetlenséget érintően az eshetőleges szándék igazolt, mert a vádlott kifejezetten nem akarta megkínózni a sértettet, de belenyugodott kínhalálába.

[33] Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó alanyi és tárgyi, enyhítő és súlyosító tényezőket feltárta, és a vádlottal szemben megalapozottan szabott ki életfogytig tartó szabadságvesztést. Ilyen, a közvéleményt megdöbbentő, felzaklató, gátlástalanul véghez vitt ölést elkövető vádlottat a társadalomtól el kell szigetelni. A társadalom hatékonyabb védelmének szempontjait előtérbe helyezve, a hasonló jellegű cselekmények elkövetőivel szemben megfelelő szigorral járó fellépés szükséges. Erre figyelemmel a befejezett élet elleni cselekmény többszörös minősített esetét megvalósító, visszaesőként speciális bűnismétlő vádlottnál a törvényszék által kiszabott életfogytig tartó szabadságvesztés és azzal arányos leghosszabb tartamú mellékbüntetés feltétlenül szükséges az egyéni és általános megelőzés elvei érvényesítéséhez.

[34] A büntetési célok eléréséhez, a büntetéskiszabási elvek érvényre jutásához a határozatlan ideig, életfogytig tartó szabadságvesztés alkalmazása tehát nem mellőzhető. A feltárt bűnösségi körülmények közül az enyhítőként értékelt részbeni beismerő vallomásra tekintettel a feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábbi, törvényi minimumban meghatározott időpontja is arányos, törvényes. E körben meg kell jegyezni, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztésnél a feltételes szabadságra bocsátás lehetőség, tehát nem automatikus. Arról a büntetés-végrehajtási bíró dönthet huszonöt év elteltével. A büntetés célja: az általános és egyéni megelőzés, melyben igen fontos a generális prevenció. Ezért elvi éssel mutat rá az ítéltábla, hogy jelen ügyben nem huszonöt év szabadságvesztést szabott ki a bíróság, hanem életfogytig tartó, azaz határozatlan tartamú büntetést.

[35] A szankció felülbírálata kapcsán a másodfokú bíróság még utal a következőkre. A büntetéskiszabás során a büntetőjog általános elveire, és az Alaptörvényből fakadó alkotmányos követelményekre is figyelemmel kell lenni. A büntetéssel történő jogkorlátozásnak meg kell felelnie az arányosságnak, a szükségszerűségnek és az ultima ratio elveinek (1214/B/1990 AB határozat). A szankció arányossága azt is jelenti, hogy a hasonló tett elkövetőit hasonló büntetéssel kell sújtani az elkövetett tethöz, és a bűnösség mértékéhez is viszonyítva, de az arányosság vizsgálata a sérelem, a kár, a bűnösség foka, a bűncselekmények súlya egybevetését is feltételezi. Az arányosság jelenti a tettearányosságot, de a büntetésnek az elkövető személyiségéhez is igazodnia kell. Az egyéniesítés azonban nem sértheti a bírói gyakorlat egységének elvét, amely a jogbiztonság és a törvény előtti egyenlőség szempontjából alapvető. Ennek megfelelően a hasonló súlyú bűncselekményekre, illetve hasonló személyi körülményekkel jellemzett elkövetőkkel szemben nem szabad lényegesen eltérő szankciókat alkalmazni. Az egyes bűncselekmények természetéhez és a súlyához igazodó büntetési rendszer és a büntetéskiszabás normatív előírásain nyugvó büntetések együttesen szolgálják a jogállami büntetés funkcióját, a társadalom védelmét, a szankcióval történő arányos és megérdemelt viszonzást, valamint a speciális és generális prevenciót. A büntetés kiszabása során figyelembe kell venni a már idézetteknek megfelelően a bűnelkövető személyi körülményeit, többek között az előéletét [23/2014. (VII.15.) AB határozat III. rész 42. bekezdés]. Ezen elveket az elsőfokú ítélettel kiszabott büntetés biztosítja.

[36] A szabadságvesztés végrehajtási fokozatára, az előzetes fogvatartás beszámítására, valamint az egyéb, az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekben (bűnjelek, bűnügyi költség viselése) hozott rendelkezései megfelelnek a törvénynek, változtatást nem igényelnek.

[37] A kifejtettekre tekintettel ezért a másodfokú bíróság a jogorvoslatok alaptalansága miatt az elsőfokú ítéletet a Be. 605. § (1) bekezdés alkalmazásával – az indokolás kiegészítése és helyesbítése mellett – helybenhagyta.

[38] Az előzetes fogvatartás beszámítására vonatkozó rendelkezés a Btk. 92. § (1), (2) bekezdésén alapszik.

[39] A másodfokú eljárásban a kirendelt védő részvételével kapcsolatban felmerült bűnügyi költséget az ítéltábla a Be. 613. § (1) bekezdése alapján állapította meg, melyet a bűnösnek kimondott vádlott visel.

[40] Ellentétes döntés hiányában a másodfokú ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye [Be. 615. § (1), (2) bekezdés].

Debrecen, 2024. november 21.

Dr. Háger Tamás s.k. a tanács elnöke, Dr. Bakó József s.k. előadó bíró,
Dr. Diószegi Attila s.k. bíró

Záradék: A Nyíregyházi Törvényszék 2.B.277/2023/80. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla Bf.I.513/2024/14. számú végzése által a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2024. november 21.

Dr. Háger Tamás s.k.
a tanács elnöke